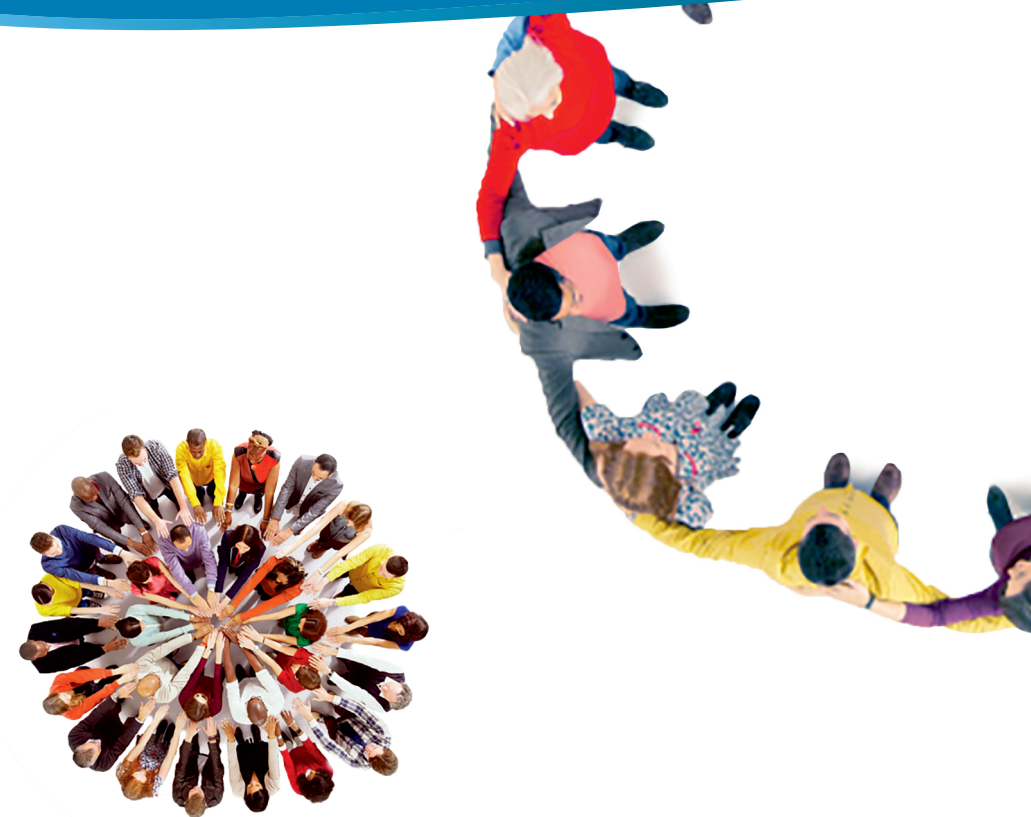

EMAS – ПОДДЪРЖАЩА СИСТЕМА НА ЕКОМЕНИДЖМЪНТА В ТУРИЗМА

EMAS – ПОДДЪРЖАЩА СИСТЕМА НА ЕКОМЕНИДЖМЪНТА В ТУРИЗМА

**Ръководство
за малки и средни предприятия и
експерти от Enterprise Europe Network**

Търговско - промишлена палата - Добрич

октомври, 2016

Автор/и: Издадено от сборни материали от EEN Добрич
Търговско-промишлена палата - Добрич
Добрич 9300, ул. „България“ 3
тел. 058/601472; 601471 e-mail: een@dobrich.net
URL: www.een.bg; <http://een.dobrich.net/>

Настоящият документ се издава с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Съдържанието е отговорност а авторите и съставителите. Изразените мнения не представляват официални такива на Европейската комисия или други органи на ЕС и може да не съвпадат с тях.

СЪДЪРЖАНИЕ

07 Основни стъпки при изграждане на поддържаща система за екомениджмънт (EMAS)

09 Основни етапи при фирмената регистрация по EMAS

10 Основни елементи на EMAS

11 Ползи от EMAS за фирмите от туристическата индустрия

11 EMAS easy за малкия и среден туристически бизнес

14 EMAS EASY В 30 СЪПКИ ЗА 10 ДНИ

Enterprise Europe Network подпомага иновативния процес и международния растеж на амбициозните МСП

Enterprise Europe Network е най-голямата мрежа в света, създадена от Европейската комисия в подкрепа на МСП и изследователските организации с международна ориентация. В Мрежата участват над 600 организации от над 60 страни в Европа, Азия, Северна и Южна Америка.

Enterprise Europe Network предоставя интегрирани услуги за бизнес коопериране и иновации.

Бизнес коопериране

намиране на точните международни партньори

- директен достъп до най-голямата база данни за бизнес коопериране в Европа, съдържаща предложения за търговско, технологично и проектно коопериране
- участие в бизнес мисии и B2B срещи по време на големи международни търговски изложения

Достъп до финансиране

европейски и национални програми

- идентифициране на подходяща възможности за финансиране - програми, обществени поръчки и др. финансови инструменти
- консултации за успешно кандидатстване
- търсене на проектни партньори

Консултации и обучения

по всички европейски теми, касаещи бизнеса

- европейско законодателство и стандарти
- навлизане на международни пазари
- защита на интелектуална собственост
- възможности за финансиране

Подкрепа за иновации

управление на иновативния процес

- повишаване на иновативния капацитет
- търсене на партньори за съвместни иновативни проекти и развойна дейност
 - достъп до финансиране за научни изследвания и иновации
- комерсиализиране на иновативни продукти и технологичен трансфер

Вашият глас в Европа

участие във формирането на европейски политики

- учие в обществено обсъждане

За контакти:

EEN Добрич

Търговско-промишлена палата - Добрич

Добрич 9300, ул. „България“ 3

тел. 058/601472; 601471 e-mail: een@dobrich.net

URL: www.een.bg; <http://een.dobrich.net/>

Въведение

Един от проблемите на туристическия сектор в националните икономики и на съставляващите ги бизнес структури е да се постигне консенсус между икономическото и екологичното мислене, който би довел до една по-висока ресурсна и енергийна ефективност.

Важни действия, които са предприети в ЕС за изграждане на единна система за „Устойчиво потребление и производство“ до момента са:

- Тематична стратегия за устойчиво използване на природните ресурси.
- Тематична стратегия за превенция на замърсяването с отпадъци.
- Интегрирана продуктова политика (IPP).
- Схема за еко-мениджмънт и одит (EMAS).
- План за действие в областта на еко-технологииите (ETAP).
- Зелени обществени поръчки (GPP).
- Директива за еко-дизайн на продуктите, използващи енергия (EuP).
- Европейска програма за подпомагане на съответствието – околна среда и МСП.

Част от тази обща рамка за развитие е Схемата за еко-мениджмънт и одит (EMAS – Eco-management and Audit Scheme) като доброволна директива, разработена да подобри представянето на бизнеса във връзка с управлението на околната среда. Тя е приложима за всички участници в обществения и икономическия живот – големи корпоративни структури, МСП, организации от публичния сектор.

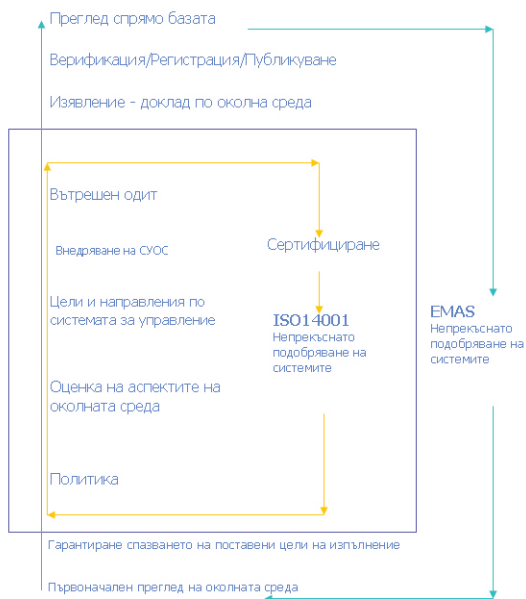
Идеята е Схемата да подпомага бизнес организациите, в т.ч. и представителите на туристическата индустрия и заинтересованите страни при оптимизирането на техните производствени процеси, като по този начин се ограничава тяхното въздействие върху средата, в която съществуват и се използват ресурсите по най-ефективния възможен начин.

1. Основни стъпки при изграждане на поддържаща система за екомениджмънт (EMAS)

В България съществуват реални възможности за развитие на еко-туризъм и другите форми на устойчив туризъм (културен, балнеоложки, SPA, селски). Те имат важно значение, както за разнообразяване на предлагания туристически продукт, така и за намаляване на вредното влияние на сезонната и териториална концентрация над околната среда. Чрез въвеждане на устойчиви практики в туризма, свързани със съхранение на природните пейзажи, биоразнообразието, местните традиции, бит и култура, би могло да се постигне целогодишно предлагане на туристически продукт, както и по-равномерно разпределение на предлаганите туристически дестинации на територията на страната, а това ще доведе до намаляване на антропогенния натиск над чувствителните крайбрежни и планински зони.

Един от пътищата е сертифициране по EMAS на клъстери, предлагащи регионални туристически продукти и услуги. Преминаването на заинтересованите страни през тази процедура допринася за създаване на единен и разпознаваем уникален регионален туристически продукт, който се предлага като атрактивна и конкурентна услуга на национални и чуждестранни туроператори и хотелиери, търсещи продукти в сферата на туризъм, базиран на ценности. Визията съдържа един широк спектър от етични, екологични и културни предпочитания, които диктуват потребителските нагласи и очаквания. Фокусът на Трансграничния клъстер е върху три основни типа регионално-насочени дейности: познавателен културно-исторически, рекреационен и селски туризъм. Целевите групи поддържат, чрез ценностната си система, идеята за устойчиво развитие и по този начин имат освен финансова и етична перспектива върху икономическите си дейности. Този тип туризъм обединява услуги и продукти от различни икономически сфери в дестинация Добрич-Констанца, като: биологични продукти, здравословна храна, алтернативна и традиционна медицина, активности сред природата, културно наследство, спа процедури и др.

EMAS е европейският стандарт, който предоставя на туристическите организации средства за постигане на признание за техните усилия за устойчиво развитие. Стандартът EMAS включва всички елементи и изисквания на стандарта ISO 14001 (и двата стандарта са за системи за управление на околната среда) и го надгражда с няколко допълнения (Фиг. 1).

Фиг. 1 Изисквания на EMAS и ISO 14001

Каква е разликата между EMAS и ISO 14001

И ISO 14001 и EMAS , се основават на едни и същи условия. Прилагането на система за управление на околната среда въз основа на ISO 14001, може да се разглежда като стъпка към EMAS регистрация. Основната разлика между EMAS и ISO 14001 е ограничен до задължението на компанията да публикува изявление относно аспектите на околната среда, които е определила в свой Кодекс за корпоративната устойчивост.

Представителите на туристическите МСП имат шанс за въвеждане на екосистемата за управление EMAS, сертификатът

ISO 14001 и „Екомаркировка“, като средство за подобряване на конкурентоспособността им. Подходящо средство за въвеждане на СУОС е прилагане на системата EMAS Easy, която е специално за малките и средните предприятия. Въвеждането ѝ става чрез методологията екокартографиране (ecomapping), разработена от белгийската организация Eco Conceil Enterprise. Картографирането дава възможност на фирмите лесно, бързо и със собствени кадри да определят проблемните процеси в работата си и така да улеснят въвеждането на екостандартите в дейността си.

2. Основни етапи при фирмената регистрация по EMAS

(1) Приемане на политика по околна среда, съдържаща ангажимент за постигане на съответствие с приложимото екологично законодателство и непрекъснато подобряване на екологичното представяне на туристическата организация.

(2) Извършване на екологичен преглед, при който се вземат предвид всички екологични аспекти от дейността на фирмата, методите им за оценка, продуктите/услугите, законодателната рамка и съществуващите екологични практики и процедури в бранша.

(3) Внедряване на ефективна система за управление на околната среда, целяща осъществяване на политиката по околна среда, дефинирана от ръководството на компанията. Системата изисква определяне на отговорности, цели, ресурси, оперативни процедури, обучение, мониторинг и комуникация.

(4) Провеждане на екологичен одит за оценка на внедрената система за управление и съответствието ѝ с изискванията на приложимото екологично законодателство.

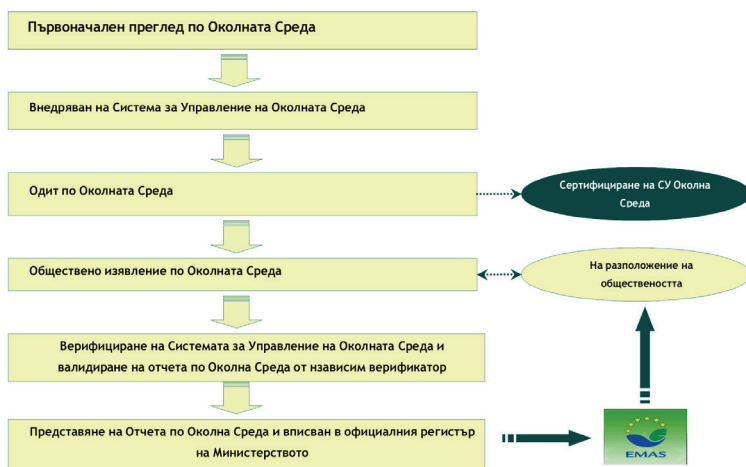
(5) Изготвяне на доклад за екологично представяне на туристическата организация, в който се сравняват постигнатите резултати с поставените цели и се набелязват бъдещи мерки за непрекъснатото му подобряване.

(6) Одобрение от акредитиран верифициращ орган трябва да получат Екологичният преглед, СУОС, процедурата за одит и екологичният доклад, след което завереният доклад да бъде изпратен

на компетентния орган за регистрация и публикуване. (Фиг. 2)

3. Основни елементи на EMAS

Основните елементи на EMAS са екологично представяне, достоверност и прозрачност. Чрез ежегодно поставяне на екологични цели и предприемане на действия за тяхното постигане и оценяване, регистрираните организации непрекъснато подобряват своето екологично представяне и осигуряват доказателства, че съответстват на приложимите за тях нормативни изисквания по околна среда.

Фиг. 2 Основни етапи при фирмената регистрация по EMAS

Верификацията от трета страна (независими одитори) значително допринася за достоверността на регистрираните организации.

Прозрачността се постига чрез екологичния доклад, който туристическите организации са задължени да изготвят, като част от регистрацията по EMAS. Той е инструмент за предоставяне на информация за екологичното въздействие и представяне на организацията.

4. Ползи от EMAS за фирмите от туристическата индустрия

Грижата за околната среда, нарастващият натиск от страна на обществеността и регулаторният режим променят начина, по който хората правят бизнес по света. Туристите и клиентите все повече настояват за екологични продукти и услуги, доставяни от социално отговорни хотели и туроператори. Все по-важно става организацията да могат да демонстрират, че не само тяхното мислене, но и инвестиционните им стратегии и ежедневни процеси са щадящи здравето на потребителите и околната среда. Конкретните ползи от EMAS са:

- По-добро управление на екологичния риск в туристическата организация.
- Намаляване потреблението на ресурси и по-ниски разходи.
- Намаляване на финансовите тежести, благодарение на проактивни стратегии за управление.
- Финансови ползи от по-добрия контрол върху операциите.
- Проверка за съответствие с екологичното законодателство от верифициращ орган по EMAS.
- Нови бизнес възможности на пазари, където „зелените“ производствени процеси се смятат за важни.
- Повишено доверие от страна на държавните органи, потребителите, обществеността.
- Подобрени взаимоотношения с местните общности.
- Подобрено качество на работното място, повишаване на заинтересоваността на работещите в туристическата фирма.
- Конкурентно предимство и подобрен имидж на организацията от туристическия бранш.

5. EMAS easy за малкия и среден туристически бизнес

Модулът е разработен в приложния си вид от Heinz Werner Engel в EMAS easy for small SMEs. Представя технологията на регистриране по достъпен начин, като го разглежда в 30 последователни стъпки, които могат да се осъществят в рамките на 10 дни.

EMAS EASY се прилага в съответствие с размера, финансовия капацитет и организационната култура на фирмата. Той спомага

за постигане на съответствие с ISO 14 001 и EMAS, като се фокусира върху най-важното — опазването на околната среда на ниво изграждане на производство.

Целта е да се използва еко стандартът EMAS за брендиране, маркетинг и комуникация на уникален регионален туристически продукт, като се прилагат:

- иновативни еко-механизми за намаляване на разходите за въвеждане на EMAS и намаляване на зависимостта на МСП от външна експертиза;

- онлайн инструменти за подпомагане на МСП, както и пилотни приложения на подхода и модели за репликиране в различни културни и туристически дестинации;

- интегриране и разширяване на различни секторни маркировки (като например Екомаркировката, Био-хотел, Зелен Ключ, и др.) в посока EMAS

Предимства

- Ако фирмата вече работи по въпросите на околната среда, дейността по еко-картографирането в съответствие с ISO 14 001 или EMAS може да бъде завършена за една седмица.

- Одитът на външните документи и на мястото на осъществяване на дейността могат да бъдат проведени за един ден.

- Отделните документи и процедури позволяват клъстерен подход по икономически ефективен начин.

- Декларацията по околна среда е компактна и предоставя основната и наистина необходима информация.

Процес на прилагане - размер на компанията, продукти и услуги, ниво на управленска култура

- Дефиниране на крайната цел на фирмения проект.
- Анализирание на нуждата от ресурси.
- Осигуряване на подкрепа от страна на фирмения мениджър.

- Включване на мотивиран персонал.

- Идентифициране на лидер.

- Набиране на необходимата информация.
- Свързване с еко-консультанти и осведомяване за наличие на грантове за финансиране и подкрепа от страна на държавата.
- Осигуряване на обучение и изграждане на капацитет.

Еко-картографиране – практически инструмент за запознаване с управлението по околна среда

- Използва се при първоначалния преглед на влиянието, което фирмата оказва върху околната среда, както изисква EMAS.
- Визуалният подход е лесно и полезно средство за информиране, относно въздействието на фирмената дейност върху околната среда.
- Еко-карти – средство за запознаване със Системата за управление на околната среда (СУОС).
- Еко-картографирането използва няколко еко-карти с цел улесняване и визуализиране на проблемите на околната среда в туристическата организация.
- Различните еко-карти формират полезен комплект от систематизирана в блокове информация, който дава възможност за лесно създаване на програми за действие, свързани с околната среда.

Фиг. 3. Еко-карти

Еко-карти – как се изготвят и използват?

Подготовка

- Да се направи карта на работната площадката, погледната отгоре, включително на местата за паркиране, входовете и изходите, улиците и обкръжаващата среда. Тя трябва да представя реалната ситуация.

- Да се очертаят границите на площадката в мащаб, като се покаже и вътрешното разпределение на пространството. Картите трябва да представят реалната ситуация, да са пропорционални, лесни за разбиране и възприемане, да съдържат дата, име на обекта и номер, да включват един или два основни обекта, които помагат за бързо ориентиране на площадката (например монтирани радиатори за парно отопление, климатици и др.).

- Избор на символи за оценяване (Фигура 4)

	Честота	Обхват	Въздействие
😊	Рядко	Малък	Слабо
😐	Често	Локализиран	Може да бъде намалено
😞	Ежедневно	Важен за всички	Лошо и необратимо

Фиг.4. Символи

6. EMAS EASY В 30 СЪПКИ ЗА 10 ДНИ

<https://bookshop.europa.eu/en/emas-easy-for-small-and-medium-enterprises-pbKH7406136/>

Стъпка 1. Сателитна снимка на работната площадка

- Какво е взаимодействието между фирмената производствена площадка и съседите?
- Какво е позволено да се извършва върху тази територия (търговски и промишлени дейности, др.)?
- Какви транспортни дейности изисква работата на фирмата (леки автомобили, влакове, камиони, самолети)?
- Има ли река в близост? Каква е канализационната система?
- Подизпълнителите на фирмата грижат ли се за околната среда?
- Какво е въздействието на фирмените продукти/услуги върху околната среда?

Стъпка 2. Материални потоци и използвани ресурси

Проследяването на потока по преработване на материалите

в количествено измерение - kg, t, м3, kWh (в общоприети международни мерни единици) дава ясна представа за използването на ресурсите и технологичния отпадък, както и за по-добро разбиране на естеството на продуктите, които се използват или изхвърлят в резултат на фирмената дейност.

Консумация на входящи ресурси и суровини(годишно)			Производство на крайни продукти и услуги (годишно)		
	Консумация	Естество на продукта		Производство	Естество на продукта
Енергия			Емисии във въздуха		
Гориво за отопление	литра		CO ₂	kg	
Газ	м ³		SO _x	kg	
Електричество	kWh		NO _x	gr	
Дизел и гориво за превозните средства	литра		Концентрация на разтворители	ppm	
Възобновяеми енергийни източници	kWh		Отпадни води		
Консумация на вода			Рециклиране на вода при производството	м ³	
От водоснабдителната мрежа	м ³		БПК	mgr/l	
От подпочвени води	м ³		ХПК	mgr/l	
Опаковки			Отпадъци		
Алуминиево фолио	kg		Опаковки	kg	
Метални кутии	kg		Опасни	kg	
Картон	kg		Нетоксични	kg	
Спомагателни продукти			Хартия и картон	kg	
Смазочни масла	литра		Течни	литър	
Миешки препарати	литра		Продукти и услуги		
Почистващи препарати, соли	литра		Готова продукция	бр.	
Офис консумативи	kg		Полуготова продукция	бр.	
Компютри и електроника	бр.		Обслужващи единици	бр.	
Суровини					
Бои	kg				
Разтворители	kg				

При възможност да се идентифицира същността на продукта/услугата според екомаркировка, рециклиране, опасни ОС, корозивни, токсични, запалими или опасни материали.

Еко-маркировка	Рециклиране	Опасни околна среда	Корозивни	Запалими	Опасни	Токсични

Фиг. 5. Пиктограми за екомаркировка

Стъпка 3. Участие на служителите и работниците в анкета тип „синоптична карта“ за научаване на мненията им

Процесът на работата може да се улесни преди еко-картографирането на работната площадка, като се проучи мнението на персонала. Така ще стане ясно как той разбира необходимостта от предприемане на действия, насочени към опазване на околната среда. Въпросите се задават за бърз и интуитивен отговор в рамките на 120 секунди като се отбелязват с „кръстче“. Сравнението на резултатите от „блиц“-анкетата помага в следващите стъпки, както и да се събере реалистична информация.

Използване на суровини, продукти и ресурси					
Избор на енергиен източник (горива, газ, електричество)					
Водопотребление и отпадъчни води					
Намаляване на количеството генерирани отпадъци					
Рециклиране и разделно събиране на отпадъци					
Замърсяване на въздуха, прах и миризми					
Намаляване и контрол на шума и вибрациите					
Складиране на продукти					
Мобилност и транспортиране на служители и продукти					
Екологично отношение към продуктите и услугите					

Безопасни условия на труд					
Предотвратяване на инциденти свързани със замърсяване на околната среда					
Информация за околната среда (вътрешна и външна)					
Комуникация със снабдителите и подизпълнителите					
Съседи (диалог и участие)					
Мотивация на мениджърите					
Мотивация на служителите					
Практики за управление по околната среда					

Фиг. 6. Анкета тип „Синоптическа карта“

Стъпка 4. Потребление на вода и система за отпадни води

Да се включат данни за:

- Къде се използва много вода?
- Къде се изливат опасни продукти в канализацията?
- Възможности за замяна на продукти.
- Възможни аварии.
- Разхищения и лоши навици.
- Потенциал за спестяване.
- Идентифициране на основните места за отпадни битови,

промишлени и води за охлаждане.

Стъпка 5. Почви и складиране

- Има ли опасност за подпочвените води в случай на авария?
- Къде са старите резервоари за отработени горива?
- Замърсяване на почвите?
- Аварийни планове?
- Складовите помещения имат ли бетонни подове, вентилирани

ли са, обособени ли са отделни помещения за различните складови наличности?

Стъпка 6. Въздух, миризми, шум, прах

- Какво е качеството на въздуха във фирмата?
- Обръща ли се внимание на източниците на шум, на

оплакванията на живущите в близките сгради?

- Редовно ли се подменят филтрите на вентилационната система?

- Кога за последно е ремонтирано парното отделение?

Стъпка 7. Енергия

- Къде се губи енергия?

- Електрическите инсталации отговарят ли на изискванията?

- Къде се губи топлина?

- Действията ни винаги имат отражение върху околната среда.

Въздействието върху околната среда винаги е свързано с действията ни:

- Осветление в складовите помещения – повишена консумация на електричество.

- Компресиране на въздух за пневматичните машини - повишена консумация на електричество.

- Отворени входове за автомобилите - загуба на енергия.

- Използване и поддръжка на котлите – загуба на електричество и гориво.

Проблем: Производството на енергия посредством изкопаеми горива генерира парникови газове!

Стъпка 8. Отделяне на отпадъци и рециклиране

- Какви са нивата на рециклиране?

- Какви превантивни мерки са предприети?

- Задължени ли са доставчиците на фирмата да взимат обратно остатъчния материал и опаковките?

Например:

- Разделно събиране на отпадъци – смесване на домакински и неопасни с токсични отпадъци.

- Отпадък, получени по време на бояджийски работи – токсичен отпадък.

- Съхранение на отпадъци на открито – неконтролируем поток на отпадъци.

- Доставка на продукти – опаковки.

Стъпка 9. Рискове

- Достъпни и ясно обозначени аварийни изходи.
- Познати на всички аварийни планове.
- Дефинирани възможни опасни ситуации.
- Къде се използват канцерогенни продукти и такива, които

причиняват алергични реакции?

Например:

- Рискове свързани със здравето - вдишване или абсорбция на опасни продукти, или други инциденти, които причиняват телесни повреди..
- Рискове свързани с околната среда - течове, разливи и използване на токсични продукти.
- Рискове от пожар - взривове и разпространение на токсични продукти.

Проблем: Всички във фирмата трябва да са подготвени и да познават аварийните планове и спешните телефонни номера!

Стъпка 10. От еко-картографиране към EMAS

За да се разработи реална управленска система трябва две неща:

(1) Да се свърже това въздействие върху околната среда с дейността на фирмата, което се установява при еко-картографирането.

(2) За целта е необходимо да се използват карти на процеса от ISO 9001 или да се създаде собствена.

Превръщането на еко-картографирането в система за управление на околната среда не е сложно:

- Достъпният език на съставянето им позволява бързо ориентиране в изискванията на ISO 14001.
- Актуализираните модели на документи в ISO 14001 и EMAS позволяват да се подред информацията в разбираем за външните одитори формат.

Стъпка 11. Актуализиране на еко-картите спрямо EMAS

За да се избегнат евентуални проблеми, може да се систематизира събраната информация в тематични полета. Това ще покаже логиката на управлението на околната среда в следните направления:

- Определяне на аспектите на околната среда — проблеми, практики и въздействия.
- Указване кога е изготвена картата.
- Законодателство относно околната среда.
- Вътрешен контрол – показатели, информация, мерки, цели и задачи за конкретна година;
- Действия във връзка с околната среда – работна програма, крайни срокове, отговорници;
- Обучение – списък с видове курсове за обучение, брой участници, дата, продължителност.

Стъпки 12-16. Планиране на системата за управление на ОС

Стъпка 12. Разработване на политика на фирмата за околната среда (ОС)	Документ за ангажираност на управляващите я относно: • Създаване начин на работа във връзка с опазване на околната среда, който не се ограничава само със законовите изисквания; • Прилагане на мерки за намаляване, предотвратяване или елиминиране на замърсяване или на други фактори, които оказват вредно въздействие върху околната среда; • Предотвратяване и намаляване на риска от замърсяващи емисии в случай на авария; • Предоставяне на пълна информация на обществото чрез открит диалог за въздействието върху околната среда от дейността на фирмата http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_4.htm
--	--

Стъпка 13. Анализ на въздействието върху околната среда от дейността на фирмата	Първоначален преглед на: • Отражение върху околната среда, дължащо се на дейността, продуктите и услугите; • Законови изисквания, отнасящи се до фирмата; • Практики и процедури, отнасящи се до околната среда; • Оценка на резултати от проверка на предишни инциденти; • Оплаквания от съседите. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_5.htm
Стъпка 14. Съответствие със законовите и други изисквания	Фирмите, регистрирани по EMAS, не се ограничават само със законовите изисквания. Те очакват нови наредби и затова работят с по-високи стандарти. EMAS може да бъде полезна и при изграждане на по-здрави връзки с институциите. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_5_2_15.htm
Стъпка 15. Поставяне на ясни цели и задачи във връзка с околната среда	Целите и задачите на една СУОС трябва да бъдат описани, разпространени, редовно актуализирани и да отразяват политиката по околна среда на фирмата. За постигането им могат да бъдат заложили следните ангажименти: • Намаляване на отпадъците и използваните ресурси; • Намаляване или премахване на замърсяващите емисии; • Промяна в дизайна на продуктите с цел намаляване на вредното въздействие върху околната среда при производството, употреба и съхранението им; • Повишаване информираността на служителите и на обществеността по въпросите на околната среда, свързани с дейността на туристическата фирма. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_6.htm

Стъпка 16. Създаване на план за опазване на околната среда	Дадена програма за управление на околната среда е набор от цели и задачи, целящи да подобрят работата на фирмата що се отнася до околната среда. Тя определя отговорностите и средствата за постигане на поставените цели и задачи в определените за това срокове. Тази програма е двигател за постоянно подобряване на работа на туристическата фирма. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_7.htm
---	--

Стъпки 17-23. Прилагане на системата и ежедневно управление

Стъпка 17. Структура и отговорности	За да работи системата добре за всички е изключително важно да се знае кой какво прави, как, кога и от каква позиция. Тези отговорности трябва да бъдат разписани. Още по-важно е един служител да отговаря за цялата система по околна среда и да я управлява. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_8_1.htm
Стъпка 18. Обучение, осведоменост и компетентност	Всеки служител може пряко или косвено да окаже положително въздействие, като предлага нови идеи и промяна във фирменото поведение, като увлича останалите и повишава общата информираност. Това изисква знания, обучение и придобиване на нови умения. Екипът на EMAS оценява капацитета и нуждите, след което организира подходящото обучение. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_9_1.htm
Стъпка 19. Комуникация	Вътрешната комуникация е не само разпространение на съобщения и документи за околната среда, но и информация за успеха и напредъка на СУОС. Тя трябва да бъде прозрачен и отворен диалог, включващ всички работници и служители.

Стъпка 20. Документация на системата за управление на околната среда	Документацията е доказателството за успеха и напредъка на системата за управление на околната среда. Тя трябва да бъде адекватна, добре организирана и ефикасна. Цялата полезна информация от СУОС се съхранява на хартиен носител, следвайки тематичната логика и съдържание на еко-картите. Мениджърът по околна среда попълва тази документация и я актуализира всяко тримесечие. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_11_1.htm
Стъпка 21. Контрол на документацията	Главната цел е да се разпространява до всички само актуална информация. Важните документи трябва да имат номер, дата на съставяне и подпис от съответния отговорник. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_12_1.htm
Стъпка 22. Оперативен контрол	Оперативен контрол означава набор от точни инструкции, които една фирма следва с цел опазване на околната среда. Контролът помага за постигане на целите и задачите по околна среда, както и за съответствието с изискванията на EMAS и на свързаното законодателство. Процедура може да бъде съставяне на пиктограма или описание на задачи, които трябва да бъдат изпълнени. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_13_1.htm
Стъпка 23. Готовност за реагиране при авария	Програмата за предотвратяване на аварийни ситуации се основава на опита от минали инциденти, като основното е да се идентифицират потенциални аварийни ситуации. Рисковете за околната среда са определени на еко-картата за риска. Те се оценяват всяко тримесечие след всеки одит, осъществен с формуляра за „бърз преглед“. Обучение за действия при аварийни ситуации трябва да се провежда поне веднъж годишно. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_14_1.htm

Стъпки 24-28. Непрекъснато подобряване на работата в още

5 стъпки.

Стъпка 24. Наблюдение и измерване	Индикаторите за въздействие върху околната среда осигуряват информация и дават насоки за постоянно подобряване на работата. Непрекъснати мониторинг и измервания спомагат за: • предоставяне на точни данни на държавните органи; • контролиране използването на ресурси; • сравняване на работата във връзка с опазване на околната среда през годините; • информирание на служителите; • наблюдаване на непрекъснатото подобряване на управлението на околната среда; • включване на екипа по финансов мениджмънт в процесите, касаещи околната среда и финансовото им отражение. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_16_1.htm Проблем: Да се оценява редовно и систематично съответствието с екологичното законодателство.
Стъпка 25. Несъответствие - коригиращи и превантивни мерки	Несъответствие може да се получи по технически (течове, разливи) или в резултат на управленски проблеми (недостатъчен всекидневен мониторинг, липса на обучение, лошо работно ръководство). Коририращо действие е бързо и адекватно разрешаване на даден проблем, смекчавайки негативните му ефекти и предотвратявайки повторното му появяване. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_17_1.htm
Стъпка 26. Управление на регистъра	Всички важни данни и събития трябва надлежно да се регистрират, за да се следи развитието и функционирането на EMAS. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_18_1.htm
Стъпка 27. Вътрешен одит	Одитът на СУОС е систематичен и документиран процес, осъществяван от независим одитор. Резултатите се обсъждат най-малко веднъж годишно по време на прегледа на управлението. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_19_1.htm

Стъпка 28. Преглед на управлението	Прегледите са важни за оценяване ефективността на СУОС. Контролният панел е информационното табло за преглед на управлението. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_20.htm
---	--

Стъпка 29. Външна комуникация, докладване и диалог

Доклад за въздействие върху околната среда със следната информация и потвърдени данни:

- Ясно и разбираемо описание на туристическата организация.
- Резюме на дейността, продуктите и услугите ѝ.
- Кратко описание на системата за опазване на околната среда.
- Аспекти на пряко и непряко въздействие върху околната среда.
- Цели и задачи във връзка с опазване на околната среда.

Стъпка 30. Одит и потвърждение

Акредитиран представител проверява системата за управление на околната среда EMAS и прави отчет относно околната среда, който съдържа:

- Използвани ресурси.
- Показатели за управление на околната среда.
- Основни постижения за предходните две години.
- Показатели за екологична ефективност.
- Цели във връзка с околната среда за настоящата година.
- Документ за потвърждение от одитора.

Резюме

След успешно проведена проверка, регистриране на Системата за управление на околната среда и публикуване в Официалния вестник на ЕС, туристическа организация, член на трансграничния туристически клъстер може да използва логото на EMAS. Знакът е доказателство за достоверността на информацията, която се предоставя заедно с него. Туристическата фирма, регистрирана по EMAS дава информация, която може да бъде използвана за комуникация с различни заинтересовани страни - клиенти, одитори, съседи, всички които имат различни информационни потребности. EMAS позволява информацията да бъде използвана целенасочено, спрямо аудиторията и тази информация да бъде „бранирана“ с логото на EMAS.

Литература и информационни източници

1. Брошура 2 – Законови изисквания – какво трябва да знаем? Проект “ECO Force”
2. Наръчник „Зелен офис”- EGO European Green Office
3. Чек лист - Европейска инициатива „Зелен офис”
4. EMAS EASY Малки и средни предприятия, Фондация “Тайм”
5. Engel, Heinz W. - EMAS easy for small SMEs, Eco Conceil Enterprise, 2009
6. <http://eco-force.eu/docs/materials/brochures/bg/2.pdf>
7. <http://time-foundation.org>
8. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_4.htm
9. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_5.htm
10. http://ec.europa.eu/environment/archives/emas/toolkit/toolkit_5_2_15.htm

Enterprise Europe Network е най - голямата мрежа в света в подкрепа на амбициозните малки и средни предприятия, разработващи иновации и стремящите към външни пазари.

www.een.bg

